

1. HZ. MUHAMMED'İN Doğduğu Çevre

Kabe, Mekke'de bulunan ve Araplar için kutsal olan bir yapıydı. Bu sebeple Mekke de, bütün Arabistan için önemli bir şehirdi.

Mekke, dağlarla çevrili bir vadi üzerine kurulmuştu. Toprakları tarıma çok elverişli olmadığı için tarımla uğraşan azdı. Bu yüzden bu şehirde ticaret ve kervancılık ön plândaydı.

Mekke halkının bir kısmı da hayvancılıkla uğraşırdu. Mekke ve çevresine büyük panayırlar kurulurdu. Bu panayırlar gerek Mekke ve çevresi, gerekse ticaret için oraya gelen insanlar tarafından ziyaret edilirdi. Bu panayırlara bölgenin değişik yerlerinden şairler, şarkıcılar toplanırdı. Herkes yeteneklerini buralarda sergilerdi.

Bölge insanları kabileler hâlinde yaşardı. Kabileler arasında sürekli anlaşmazlıklar olurdu. Güçlü kabileler zayıfları ezerdi. Kabilede kişilerin işlediği suç tüm kabileyi bağlardı. Bu yüzden kan davaları yaygınlaşmıştı.

Zayıfların, kadınların, kölelerin hakkı gözetilmezdi. Ailede kız çocukları hor görülürdü.

Hz. Muhammed'in doğduğu çevrede; Putperestler, Hıristiyanlar, Musevîler ve Hanifler vardı.

Mekke'de Dinî Hayat

Mekkeliler zamanla tek Allah inancından uzaklaştılar. Kâbe'yi kutsal bir ibadet yeri olarak kabul etmelerine rağmen Allah'ı (c.c.) ve ahireti unuttular. Putperest bir topluma dönüştüler. Gittikleri ülkelerden Mekke'ye putlar getirdiler ve kendilerine taştan, tahtadan putlar yaptılar. Bir süre sonra Kâbe'nin içi ve dışı putlarla doldu. Bu dönemde Mekke halkı çeşitli şekil ve büyüklükteki putlara tapınıp, dua ve isteklerini onlardan dilerdi. Putlar adına kurban keser onlar için şenlikler düzenlerdi.

Mekkeliler müşrikler ölümden sonra dirilmeye, cennet ve cehennem varlığına inanmazlardı. Tek düşünceleri daha çok kazanmak ve dünyanın gelip geçici zevkleriyle oyalanmaktı. Böyle olunca da toplumda haksızlıklar, zulümler ve günahlar son derece yaygınlaşmıştı. İçki içmek, kumar oynamak, hırsızlık yapmak, insanların mallarını gasp etmek sıradan davranışlar halini almıştı. Güçlüler zayıfları ezer, zenginler fakirleri hor görür, kölelere, kadınlara ve kız çocuklarına hiçbir değer verilmezdi. Hatta kız çocuğu sahibi olmak ayıplanırdı. Bazı Mekkeliler fakirlik ve ayıplanma korkusuyla kız çocuklarını çölde ölüme terk ederdi.

Cahiliye; Allah'ın (c.c.) rızasına uygun olmayan tutum ve davranışlar içinde olmak demektir. Cahiliye anlayışının geçerli olduğu toplumlarda bilgi yerine bilgisizlik, dürüstlük yerine yalancılık, adalet yerine zulüm, paylaşma yerine bencillik, merhamet yerine acımasızlık hâkim olur. Arap Yarımadası'nın değişik bölgelerinde putperestlik dışında farklı inançlara mensup insanlar da yaşardı. Hristiyanlık ve Yahudilik bu inançlardandı. Özellikle Medine şehrinde Yahudiler putperestlerle bir arada yaşarlardı ve içlerinden bir peygamberin yakın bir zamanda kendileri için geleceğine inanırlardı.

Mekke'de Sosyal ve Ekonomik Hayat

Arap Yarımadası'nın yerli halkı olan Araplar kabileler halinde yaşardı. Kabileye bağlılık Araplar için çok önemli kabul edilirdi. Ufak anlaşmazlıklar bile kabileler arasında savaşların çıkmasına sebep olur ve bu savaşlar bazen uzun yıllar süren kan davalarına dönüşürdü. Mekke'de özgür insanların yanı sıra köleler de vardı. Kölelerin hiçbir hakkı yoktu. Onlar sahiplerinin malı sayılır,

pazarlarda alınır satılırdı. Kadınlara ve kız çocuklarına da değer verilmezdi. Mekke gelişmiş bir ticaret şehriydi. Mekke Araplar, Suriye ve Yemen şehirleri arasında deve kervanlarıyla ticaret için yolculuklara çıkarlardı. Ayrıca Kâbe tüm Arabistan'da kutsal kabul edildiği için farklı bölgelerde yaşayan Araplar burayı sık sık ziyarete gelirdi. Yılın belli zamanlarında Mekke'de panayır kururdu. İnsanlar bu panayırda buluşur, hem ticaret yapar hem de çeşitli sosyal faaliyetlerde bulunurlardı.

2. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Ailesi

Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.s.)'in babası, Abdülmuttalib'in oğlu Abdullah; annesi ise Vehb'in kızı Âmine'dir. Babası Abdullah, Kureyş Kabilesinin Hâşimoğulları kolundan, annesi Âmine ise Zühreoğulları kolundandır. Her ikisinin soyu, bir kaç göbek yukarıda, "Kilâb" kabilesinde birleşmektedir. Her ikisi de Mekkelidir. Peygamber (s.a.s.) Efendimiz, Hz. İbrâhim'in büyük oğlu Hz. İsmâil'in neslindedir. Soyu Adnân'a kadar kesintisiz bellidir. Peygamber (s.a.s.) Efendimizin soyu, çok temiz ve çok şerefli bir nesep (soy) zinciridir. Bir hadisi şerifte Rasûl-i Ekrem Efendimiz: "Allah, Hz. İbrâhim'in oğullarından Hz. İsmâil'i, İsmâiloğullarından Kinâneoğullarını, Kinâneoğullarından Kureyşi, Kureyşden Hâşimoğullarını, Hâşimoğullarından da beni seçmiştir." Hz. Muhammed (s.a.s.)'in doğumundan iki ay kadar önce babası Abdullah, Suriye seyahatinden dönerken Yesrib (Medine)'de hastalanarak 25 yaşında vefât etmiş ve orada defnedilmişti. Peygamberimiz (s.a.s.)'e, babasından mirâs olarak beş deve, bir sürü koyun, doğduğu ev ve künyesi Ümmü Eymen olan Habeşli Bereke adlı bir câriye kalmıştır. Peygamberimizin sütannesinin adı Halime, süt kız kardeşinin adı ise Şeyma'dır. Amcalarının adı, Ebu Talip, Zübeyir, Hamza ve Abbas'tır. Ebu Leheb de onun amcasıdır ama o, Peygamberimize ve Müslümanlara çok kötülük etmiştir.>

3. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Doğumu, Çocukluk ve Gençlik Yılları

Peygamberimiz, 20 Nisan 571 Pazartesi günü Arabistan'ın Mekke kentinde doğmuştur. Rebiyülevvel ayının 12. gecesidir. Biz bu geceyi Mevlit kandili olarak kutlarız. Ayrıca bu geceyi içine alan hafta da Kutlu Doğum haftası olarak kutlanmaktadır. Hz. Muhammed, doğduğunda dedesi Abdülmuttalib kurbanlar kestirdi. Mekke'nin ileri gelenlerine ziyafet verdi. Mekkeliler adını sorduklarında Muhammed olduğunu söyledi. Mekke, havası ağır ve sıcak bir şehirdi. Bu hava küçük çocuklara uygun değildi. Bu yüzden Mekkeliler çocuklarını yaylalarda oturan süt annelere verirlerdi. Peygamberimizi de Halime isminde bir kadına vermişlerdir. Peygamberimiz dört yaşına kadar süt annesinin yanında kalmıştır. Sonra annesinin yanına gelmiştir. Annesini 6 yaşında kaybetmiştir. 8 yaşına kadar dedesinin yanında, daha sonra ise Amcası Ebu Talib'in yanında kalmıştır. Hz. Muhammed, gençlik yıllarının çoğunda Ebu Talib'in yanında kalmış, hayvancılık ve ticaretle uğraşmıştır. Peygamberimiz ahlakı ve dürüstlüğü ile herkesin güvenini kazanmıştı. Bundan dolayı peygamberimize dürüst ve güvenilir anlamına gelen "El Emin" lakabı verilmiştir. Peygamberimiz gençlik döneminde bir çok etkinliğe katılmıştır. Henüz yirmi yaşında iken Mekke'de bulunan Erdemliler Topluluğu'na katılmıştır. Bu topluluğun amacı Mekke'de haksızlığa uğrayan kişiler varsa onların hakkını almaktır. Peygamberimiz bu topluluk içinde etkin faaliyetler yapmıştır. Başarılı bir ticaret hayatı olan Hz. Hatice'yle ticaret ortaklığı yapmıştır. Hz. Hatice ona duyduğu güven sebebiyle kervanlarının yönetimini peygamberimize bırakmış, dürüstlüğünden dolayı, peygamberimize sevgi ve saygı göstermiş ve onunla evlenmek istediğini bildirmiştir. Hz. Muhammed'in kabulüyle de evlenmişlerdir.

Muhammedü'l-Emin (Güvenilir Muhammed)

Hz. Muhammed (s.a.v.) kimseye yalan söylemez, kimseyi aldatmaya çalışmazdı. Kendisine emanet edilen şeyleri çok iyi korurdu. Tembelliği sevmezdi. Zamanının kötü alışkanlıklarından uzak durur, içki içmez, kumar oynamazdı. Kimseye haksızlık ettiği görülmemişti. İnsanlar onun fikirlerine son derece değer verir, ona danışır, şikâyet ederlerdi. Çevresindeki herkes onun dürüstlüğüne, merhametine, adaletine hayrandı. O insanların her konuda güvendiği, sevdiği ve saydığı seçkin bir insandı. Bu sebeple Mekkeliler ona el-Emin yani "Güvenilir Muhammed" derlerdi.

Hz. Muhammed (s.a.v.) Hilfü'l-Fudûl'a Katılıyor

Arap kabileleri arasında küçük anlaşmazlıklar bile kan davaları yüzünden uzun süren savaşlara dönüşebiliyordu. Bu anlaşmazlıklar nedeniyle toplumda huzur, can ve mal güvenliği kalmamıştı. Özellikle fakir ve kimsesiz insanlar büyük haksızlıklara uğruyordu. Toplumdaki haksızlıklar karşısında bazı iyi ve dürüst Mekkeliler kendi aralarında bir birlik kurdular. "Hilfû'l-Fudûl" yani "Erdemliler Birliği" denilen bu birlik, kim olursa olsun haksızlık ve zulme uğrayan insanların yanında yer alacak ve onlara yardım edecekti. Hz. Muhammed de (s.a.v.) bu birliğe katıldı ve üzerine düşen görevleri yerine getirdi. Çünkü o, haksızlıklara ve zulümlere razı olmayan bir karaktere sahipti.

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Evliliği ve Çocukları

Mekke'nin saygıdeğer hanımlarından biri olan Hz. Hatice (r.a.), dürüstlüğünden ve güzel ahlakından haberdar olduğu Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kervanlarını yönetmesi teklifinde bulundu. Teklifi kabul eden Hz. Muhammed (s.a.v.) bu ticaretten büyük bir kâr elde etti. Hz. Hatice (r.a.) böylece Hz. Muhammed'i (s.a.v.) daha yakından tanıma fırsatı buldu. Bu iki güzel insan daha sonra evlenip dünyanın en mutlu ailesini kurdular. Hz. Muhammed (s.a.v.) evlendiğinde 25 yaşındaydı. Onların sevgi ve saygıya dayalı evlilikleri Müslümanlar için her zaman en güzel örnek olmuştur. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) bu evlilikten altı çocuğu olmuştur; Kâsım, Zeynep, Rukiye, Ümmü Gülsüm, Fâtıma ve Abdullah. Kâsım iki yaşındayken, Abdullah ise bebekken vefat etti. Hz. Fâtıma dışında bütün çocukları Hz. Muhammed'den (s.a.v.) önce vefat etmiştir. Hz. Peygamberin bir de Medine döneminde eşi Hz. Mariye'den (r.a.) doğan ve küçük yaşta vefat eden İbrahim isimli bir oğlu vardır.

4. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Mekke ve Medine Yılları

Hz. Muhammed (s.a.v.) 610 yılının Ramazan ayında Kadir gecesinde Hira mağarasında derin düşünceler içindeyken Yüce Allah, vahiy meleği Cebrail (a.s.) aracılığıyla ona Alak suresinin ilk beş ayetini vahyetti.

İlk Müslümanlar

İlk vahiyden bir süre sonra Yüce Allah, Hz. Muhammed'e (s.a.v.) mesajlarını insanlara açıklama ve onları İslam dinine davet etme görevi verdi. O, en yakınlarından başlayarak insanları İslam'a çağırdı. Hz. Hatice (r.a.), Hz. Ali (r.a.), Hz. Zeyd (r.a.) ve Hz. Ebu Bekir (r.a.) ilk Müslümanlar oldular.

İslam'a Açık Davet

Hz. Muhammed (s.a.v.) İslam'a davetini peygamberliğinin ilk üç yılında gizlice yürüttü. Dördüncü yıldan itibaren ise insanları açıktan İslam'a davet etmeye başladı. Amcası Ebu Talip kendisine her zaman yardımcı olacağını söyledi. Ancak diğer amcası Ebu Lehep bu davete karşı çıktı. Hz. Muhammed (s.a.v.) yakın akrabalarından sonra bütün Mekkelileri Müslüman olmaya çağırmak için Safâ tepesine topladı. Onlara, "Ey Kureyşliler! Ne dersiniz, size şu dağın arkasından (sizinle savaşmak üzere düşman) atlılar geliyor diye haber versem bana inanır mıydınız?" diye sordu. Oradakiler, "Biz senin hiç yalan söylediğini görmedik." şeklinde cevap verdiler. Bunun üzerine Hz. Muhammed (s.a.v.) onları tek olan Allah'a (c.c.) iman etmeye çağırdı. Amcası Ebu Lehep ona yine karşı çıktı ve davetini engelledi.

Taif yolculuğu

Hz. Muhammed (s.a.v.) İslam davetini Mekke dışında da duyurmak amacıyla Hz. Zeyd'i (r.a.) yanına alarak Mekke yakınlarındaki Taif şehrine gitti. Burada yaşayanları İslam'a davet etti. Ama onlar bu davete yanaşmadılar. Hatta Hz. Peygamberi taşladılar ve şehirden uzaklaştırdılar.

İsra ve Miraç

Hız. Hatice (r.a.) ve Ebu Talip'in vefatı ve Taif yolculuğunda yaşananlar Hz. Muhammed'i (s.a.v.) çok üzümüştü. Mekkelilerin tavırlarında bir değışiklik de yoktu. Hatta Ebu Talip'in vefatıyla birlikte cesaretleri iyice artmıştı. Tüm bu zorluk, acı ve sıkıntılar yaşanırken Yüce Allah, Hz. Peygambere iki büyük mucize yaşattı. Bunlar; İsrâ ve Miraç mucizeleridir. İsrâ; Hz. Peygamberin bir gece Mescid-i Haram'dan Kudüs'teki Mescid-i Aksâ'ya götürülmesi, Miraç ise buradan Yüce Allah'ın huzuruna çıkarılmasıdır.

Medine'ye Hicret

Hız. Muhammed (s.a.v.) daha önce Mekke'ye gelen bazı Medinelilere İslam'ı anlatmış, onlar da Müslüman olup yurtlarına dönmüşlerdi. Sonraki iki yıl içinde Medine'den daha kalabalık Müslüman gruplar Mekke'ye geldiler. Her konuda İslam'ın emir ve yasaklarına uyacaklarına ve Medine'ye gelirse onu canları gibi koruyacaklarına dair Hz. Muhammed'e (s.a.v.) söz verdiler. Bu olaydan sonra Mekke'li Müslümanlar küçük gruplar halinde Medine'ye göç etmeye başladı. Hz. Peygamber de 622 yılında Medine'ye hicret etti. Hicret olayı İslam tarihi açısından çok önemli bir olaydır. Hicretle birlikte Medine'de bir İslam Devleti kuruldu.

Mescid-i Nebi (Peygamber Mescidi)

Hız. Muhammed (s.a.v.) Medine'ye varır varmaz yaptığı ilk iş bir mescit inşa etmek oldu. Burası hem ibadet yeri hem yönetim merkeziydi. Mescidin bir bölümü Hz. Peygamberin eviydi. Mescitte "suffe" denilen bir bölüm daha vardı. İsteyen sahabiler burada kalır ve Hz. Peygamberden ilim öğrenirlerdi.

Medine İslam Toplumu

Hız. Peygamber Medine'ye gelir gelmez, barış ve güven esasına dayalı bir toplum meydana getirmek için çalışmalara başladı. Medineli Müslümanlar (ensar) ile Mekke'den hicret etmiş Müslümanları (muhacir) birbirleriyle kardeş ilan etti. Ensar, kardeş oldukları muhacirlerin bütün ihtiyaçlarıyla ilgilendi. Onlara her türlü yardımı sağladı. Bu şekilde Medine'de tarihin en güzel kardeşlik örneği yaşandı.

Hudeybiye Barış Anlaşması

624 yılında Müslümanlar, Mekke'li müşrikleri Bedir savaşında bozguna uğrattı. Bedir savaşının intikamını almak isteyen müşrikler 625 yılında Müslümanlara tekrar saldırdılar. Uhud savaşında Müslümanlar galip gelecekken, Hz. Peygamberin stratejik bir noktaya yerleştirdiği okçular yerlerini terk edince üstünlüklerini kaybettiler. Bu savaş iki taraf için de tam bir sonuç elde edilemeden sona erdi. 627 yılında Mekkeliler bu defa büyük bir orduyla Medine'yi kuşattılar ama şehri ele geçiremeyip geri döndüler. Bu savaşa Hendek savaşı denildi. Çünkü Müslümanlar Medine şehrinin etrafına geniş hendekler kazmışlardı. Düşman birlikleri bu hendekleri geçemediler. Müslümanlarla Mekke'li müşrikler arasında 628 yılında Hudeybiye anlaşması imzalandı. Anlaşmaya göre iki taraf on yıl savaşmayacaktı. Bu barış ortamı İslam'ın yayılmasını hızlandırdı.

Mekke'nin Fethi

630 yılında müşrikler Müslümanlarla yaptıkları Hudeybiye anlaşmasını bozdular. Bu sebeple Hz. Muhammed (s.a.v.) Mekke üzerine yürüdü ve şehri fethetti. Bu fetihde savaş çıkmamış ve kan dökülmemiştir. Hz. Muhammed (s.a.v.) ve Müslümanlar kendilerine her türlü eziyeti yapan müşriklerden intikam almadılar. Hepsini affettiler. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) affediciliği onların İslam dinine girmesini kolaylaştırdı. Hz. Muhammed (s.a.v.) Kâbe'yi putlardan temizledi ve onu gerçek kimliğine kavuşturdu. İnsanlar akın akın İslam dinine girdiler. Tüm Arap Yarımadası kısa sürede Müslüman oldu.

Veda Haccı ve Veda Hutbesi

Hız. Muhammed (s.a.v.), 632 yılında ilk ve son haccına çıktı. Medine'den Mekke'ye geldi ve hac ibadetini yerine getirdi. Binlerce Müslüman bu ibadet esnasında ona eşlik etti. Hız. Muhammed (s.a.v.) burada Veda Hutbesi olarak bilinen hutbesini okudu. Veda Hutbesi sadece Müslümanlar için değil tüm insanlar için çok önemli bir hutbedir. Çünkü bu hutbede insanların adalet ve huzur içinde yaşaması için gereken temel ilkeler açıklanmıştır.

Hız. Muhammed (s.a.v.), Veda haccından kısa bir süre sonra Medine'de vefat etti ve burada defnedildi. Kabrinin olduğu yer Mescid-i Nebi'nin içerisinde, Yeşil Kubbe'nin altındadır. "Ravza-i Mutahhara" denilmektedir.

5. Bir Dua Tanıyorum: Salli ve Barik Duaları ve Anlamları

Hız. Muhammed (s.a.v.) için yapılan özel dualara "salavat duası" denir. Salli ve Barik duaları da Hız. Muhammed (s.a.v.) ve ailesi için okunan iki salavat duasıdır. Yüce Allah sık sık Hız. Muhammed (s.a.v.) için dua edilmesini ve selamlanmasını istemiştir. (Ahzâb suresi, 56. ayet.)

Okunuşu:

Allahümme Salli alâ Muhammedin ve alâ âli-Muhammed. Kemâ salleyte alâ İbrahime ve alâ âli-İbrahim. İnneke hamîdün-mecîd. Allahümme bârik alâ Muhammedin ve alâ âli-Muhammed. Kemâ bârekte alâ İbrahime ve alâ âli-İbrahim. İnneke hamîdün-mecîd.

Anlamı:

Allah'ım, Hız. Muhammed'e ve ailesine tıpkı Hız. İbrahim'e ve ailesine salât ettiğin gibi salât et. Şüphesiz Sen; en çok övülen ve en yüce olansın. Allah'ım, Hız. Muhammed'i ve ailesini tıpkı Hız. İbrahim'i ve ailesini bereketli kıldığın gibi bereketli kıl. Şüphesiz Sen; en çok övülen ve en yüce olansın.